

Lausuntopyyntö, ehdotuksista Kalajoen, Pyhäjoen ja Iijoen vesistöalueiden tulvariskien hallintasuunnitelmiksi vuosiksi 2022-2027

Khall 29.03.2021 § 84 Valm: (Maankäyttöpäällikkö)

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Haapaveden kaupungilta lausuntoa ehdotuksista Kalajoen, Pyhäjoen ja Iijoen vesistöalueiden tulvariskien hallintasuunnitelmiksi vuosiksi 2022–2027. Ehdotukset näiden neljän vesistöalueiden tulvariskien hallintasuunnitelmiksi ja ympäristöselostuksiksi ovat nähtävillä ja kuultavana 2.11.2020 – 14.5.2021.

Suunnitelman taustalla on tulvariskien hallinnasta annettu laki (620/2010), jonka mukaan vesistöalueille, joille on nimetty ainakin yksi merkittävä tulvariskialue, on laadittava tulvariskien hallintasuunnitelma. Ympäristöselostuksen taustalla on puolestaan niin sanottu SOVA -laki eli laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista joka edellyttää ympäristöselostusta viranomaisten suunnitelman tai ohjelman valmistelun yhteydessä.

Pyhäjoen tulvariskien hallintasuunnitelma koskettaa eniten Haapaveden kaupunkia, sillä se sijoittuu kunnan alueelle. Pyhäjoki on maa- ja metsätalousministeriön 2018 päätöksellä määriteltä jälleen valtakunnallisesti merkittäväksi tulvariskialueeksi. Pyhäjoen tulvariskien hallinnan tavoitteena on torjua etenkin joen alajuoksulla esiintyviä jääpatotulvia ja hillitä tulvien haitallisia vaikutuksia. Tavoitteiden kannalta on keskeistä, että mahdollisimman moni toiminto jatkuu tulvaolosuhteista huolimatta sekä, että viranomaistoiminta ja tiedotus ovat mahdollisimman sujuvaa.

Tulvariskien hallinnalle esitetään seuraavat keskeiset toimenpiteet:

1. Tulvariskiä vähentävät toimenpiteet
 - Tulva-alueet huomioidaan maankäytössä
 - Tulviin liittyvää tiedotusta ja ohjeistusta parannetaan ja tulvien paikkatietomallinnuksia päivitetään
2. Tulvasuojelun toimenpiteet
 - Jäänsahausta jatketaan paikoissa, joissa on muodostuu jääpatoja.
 - Suojarakenteita kehitetään rakentamalla uusia tulvatasanteita ja -uomia sekä penkereitä.
3. Valmiustoimet
 - Jokialueen tulvaennusteita kehitetään ja

- tulvavaroitusten tiedotusta parannetaan
 - Tulvatorjuntaorganisaation toimintaa jatketaan ja kehitetään
 - Valmius-, pelastus- ja evakuoitusuunnitelmat pidetään ajantasaisina sekä järjestetään säännölliset tulvatorjunnan harjoitukset.
4. Toiminta tulvatilanteessa
- Tilapäiset tulvarakenteet sijoitellaan siten, että ne ovat saatavilla tulvatilanteessa.
 - Jatketaan hyviksi todettuja uusia käytäntöjä jää- ja hyydepatojen torjunnassa.
5. Jälkitoimenpiteet
- Kunnat ohjaavat alueiden puhdistusta tulvan jälkeen ja suunnittelevat ennallistamistoimenpiteitä.
 - Jatketaan hyviä uusia käytäntöjä jää- ja hyydepatojen torjunnassa.
6. Valmiit toimenpiteet
- Haapaveden Haapajärven säännöstelyn kehittämisen tuloksena on valmistunut vesilain mukainen padotus- ja juoksutus selvitys. Sen perusteella Pyhäjoen alajuoksun tulvatilannetta voidaan lieventää, mikäli sallitaan järven säännöstelyrajan ylitys noin 10 päivän ajan kevättulvien aikana.

Ympäristöselostuksessa esitetään tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisen todennäköisesti merkittävimmät ympäristövaikutukset.

Selostuksessa on arvioitu, että tulvariskiä vähentävät toimenpiteet ovat pääosin myönteisiä. Tulvasuojelutoimenpiteiden osalta on puolestaan tunnistettu hieman kielteisiä ekologisia vaikutuksia ja suojelutoimenpiteet on suositeltu sovittamaan yhteen vesistön ympäristöön ja elinkeinotoimintaan. Hallintasuunnitelman valmiustoimilla on lähinnä positiivisia sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Lisäksi jälkitoimenpiteet ja tulvatilanteessa esitetyt toimenpiteet on todettu pääosin myönteisiksi.

Ihmiselle, tai kiinteälle omaisuudelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ja niitä voidaan estää ja vähentää toimenpiteiden tarkemman suunnittelun yhteydessä. Lisäksi ympäristöön kohdistuvat kielteiset vaikutukset ovat pääosin tilapäisiä ja lyhytkestoisia.

Lausuntopyynnön kuulutus ja Pyhäjoen tulvariskien hallintasuunnitelman ympäristöselostus ovat oheisaineistoina. Hallintasuunnitelman aineisto on nähtävillä verkko-osoitteessa: <https://storymaps.arcgis.com/stories/fa0a1b1e6ddf4346b18627d767b3cca9>

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön.

Käsittely:

Kaupunginjohtaja Kimmo Hinno esitti asian jättämistä pöydälle, lisäselvityksiä varten.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asia pöydälle.
